

ကညီဘဉ်ကီဘဉ်ခဲကမ်းတံ

လံာ်တံကစီဉ်ဒီးအတံဟူးတံဂဲၤအတံဟ်ဖျါ

လါနီ-၂၇၅၀

ကညီဘဉ်ကီဘဉ်ခဲအအါကတံတဖုန့ၣ်ဟဲန့ၣ်ဆူကီၣ်တဲာ်ကီၣ်ပူၤဖဲ ၁၉၇၅ နံၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲ သ့ၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤတုၤတယံာ်တမိာ်ဘဉ်ဒီး တံကရၢကရိတဖုၣ်, တံအိၣ်ဖျိၣ်တဖုၣ်ပာ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီးလၢ ကဟ့ၣ်မၤစၢၤ ပုၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲတဖုၣ်အတံလိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲတဖုၣ် စးထီၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်ဖဲ မဲၢ်တဝီ လီၤကွံာ်ဆူၣ်ဒါအစုပူၤဖဲ ၁၉၈၂ နံၣ်န့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်လၢန့ၣ်လံၤလံၤ, ကရၢသဘူတဖုၣ်ဟဲန့ၣ်လီၤ အါထီၣ် အါထီၣ်လၢကကွံာ်ထွဲမၤစၢၤ ပုၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲတဖုၣ်ဒီးတံကရၢကရိမိာ်ပုၤ CCSDPT စးထီၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် တံဖဲသကိးမၤသကိးလၢတံလိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်လၢအိၣ်ထံးဒီးတုၤလၢအနံၣ် ၄၀ အတံပူၤကယံာ်တံလိၣ်လၢ ပုၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲတဝါအဂီၢ်, ကရၢသဘူတဖုၣ် ဟ့ၣ်တံဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢလၢပုၤပုၤခဲလၢာ်ခဲဆူန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်သန့က့ၢ်န့ၣ်, စးထီၣ်လၢ ၂၀၀၈ နံၣ်န့ၣ် တံအိၣ်သးတဖုၣ်စးထီၣ်ဆိတလဲကွံာ်အသးန့ၣ်လီၤ. ပုၤဟ့ၣ်မၤဘူၣ်တံတဖုၣ် တရံးယံၤကွံာ်အတံထံၣ် တံဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖုၣ်အါတက့ၢ်ဆူထံလီၤကီၣ်ပူၤ(ကီၢ်ပယီၤပူၤ)တခီ ဒ်အတံကူၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအကျါအကျဲ သန့လဲလိာ်အသးန့ၣ်လီၤ. တနံၣ်ဘဉ်တနံၣ်, တံဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖုၣ်စ့ၢ်လီၤကွံာ်ဝဲကွံာ်ကွံာ်န့ၣ်လီၤ. တံဆိၣ်ထွဲ မၤစၢၤစ့ၢ်လီၤအံၤထီၣ်ဂဲၤဒုးအိၣ်ထီၣ် တံဘဉ်ယိၣ်ဘဉ်ဘိၣ်လၢပုၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲတဖုၣ်အပူၤ ဒိၣ်ထီၣ်အါထီၣ်ဝဲ ကွံာ်ကွံာ်န့ၣ်လီၤ. အါစုအါဘျီ, တံသံကွံာ်တဖုၣ်အိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအဘဉ်ဃးဒီးခါဆူညါအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. ခါဆူညါ တံဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤကမၤအသးဒ်လဲၣ်. မ့ၢ်ပုၤကဒုးက့ၢ်န့ၣ်ပုၤခါ. မ့ၢ်တံခွဲးတံယံာ်လၢ ပကက့ၢ်ဆူ ပဒုပီၤ လီၤကအိၣ်ကစီဒီးတရုးလၢပသ့ၣ်ထီၣ်ဆိလီၤက့ၢ်ပတံအိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤအသိဘဉ်လီၤဘဉ်စးဒီးဘဉ်န့ၣ်မ့ၢ်ပကန့ၢ် ဘဉ်တံဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤပုၤကစီဒီးဒီးခါ.

တံသံကွံာ်ဒ်အံၤသီးတဖုၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲခီဖျိပုၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲတဖုၣ် အတံထံၣ်စိထံၣ်တုၤ ဒီးတံဘဉ်ယိၣ် ဘဉ်ဘိၣ်လၢခါဆူညါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤဘဉ်ကီဘဉ်ခဲတဖုၣ်အိၣ်တုၤလံၤလၢ ဒဲကဝီပူၤအါနံၣ်အါလါ ဖဲပုၤသ့ၣ်ဘိၣ် သးစံတဖုၣ်အိၣ်ဖျါဒီးဒိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢဒဲ ကဝီယုာ်ဒီးတံအိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤအကျဲကပူၤလၢ အလီၤဆိဒီး တံအိၣ်မူ လၢထံလီၤကီၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အတံထံၣ်တံဆိကမိၣ် မ့ၢ်တံလၢအလီၤဆိဒီးတံအိၣ်မူလၢ ထံလီၤကီၣ်ပူၤ န့ၣ်လီၤ. ဒဲကဝီတံအိၣ်မူဒီးဘဉ်အဝဲသ့ၣ်လၢကျဲအဂ့ၢ်ဒီးကျဲအအါခံမံၤလၢာ်စ့ၢ်ကီးလီၤ. လၢတံဟ်သ့ၣ်ဟ်သး, လၢတံထံၣ်တံသ့ၣ်ညါ, လၢတံရုလိာ်မုာ်လိာ်အပူၤ, လၢမုာ်ကျိၤဝဲၤကွံာ်အကျဲကပူၤမုာ်ဂ့ၢ်, ခဲလၢာ်အပူၤ- တံလၢဒီးဘဉ်လဲလိာ်အဝဲသ့ၣ်အတံထံၣ်တံဆိကမိၣ်အိၣ်ဝဲအါမးလီၤ. ပုၤကလုာ်အတံအိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤ အကျဲ ကပူၤနီၢ်နီၢ်လၢထံလီၤကီၣ်ပူၤတဖုၣ် တထံၣ်ဘဉ်လဲၤခီဖျိဘဉ်ဝဲနီၢ်တမံၤနီၢ်တဘျီလၢဘဉ်. ဒဲကဝီတံအိၣ်မူအိၣ် ဂဲၤ, တံထံၣ်တံဆိကမိၣ်လၢ တခီထံတခီကီၢ်တဖုၣ်စးထီၣ်လုာ်ဘၢအဝဲသ့ၣ်အတံအိၣ်မူအိၣ်ဂဲၤ တဆံးတစ့ၤ လၢစ့ၢ်ကီးဘဉ်. တံခဲလၢာ်မၤသးဒ်အဝဲသ့ၣ်တသ့ၣ်ညါ, သ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၢ်အတံအိၣ်မူလၢအပူၤကွံာ်ဘဉ်. တက တီၢ်ယံာ်တံအိၣ်မူအသိ, တံမိၣ်တံကိးအသိတဖုၣ်စ့ၢ်ကီး စးထီၣ်လုာ်ဘၢအဝဲသ့ၣ်အတံထံၣ်တံဆိကမိၣ် အါမး လံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤအသး, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအကါဒိၣ်မးလၢ တၢ်ကဘၣ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ် သးဆိကမိၣ်အီၤထံထံဆးဆးဖဲလၢတၢ်က့ၤဆူလီၤအိၣ်လီၤဆိးဒၣ်ဝဲကအိၣ်ထီၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပတူၢ်လိာ်တၢ်ထံၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ကုၣ်တဖၣ်လီၤ!

တလါဘၣ်တလါတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအတၢ်ဟံၣ်ဖျါ လါနီ- ၂၀၁၁

- ၁/၁၁/၂၀၁၁ ကညီဘၣ်ကီဘၣ်ခဲကုၣ်သ့ပုၤန့ၣ်တၢ် ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဒီးဒဲကဝီၤကုၣ်သ့ ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ, ကုၣ်လိာ်ကတိၤသကိးဘၣ်ဃး တၢ်သမံသမိးကွၢ်ထွဲကွီဒီး ကုၣ်သ့အဂ့ၢ်ဖဲ ဖဲလးဒဲကဝီၤပူၤန့ၣ်လီၤ.
- ၂/၁၁/၂၀၁၁ KRC နဲၣ်ရှဲၣ်သယဲၤယုၤဒီးဆူၣ်ချ့ပုၤန့ၣ်တၢ် လဲၤထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဒီး အူပုၣ်ဒဲကဝီၤကမံးတံၢ်, CHE ပုၤမၤတၢ်ဖိဒ်သိးကယုၤသ့ၣ်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ကီအိၣ်ထီၣ်လၢ ဆူၣ်ချ့ပုၤမၤတၢ်ဖိဒီး ARC ပုၤတီခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ.
- ၂-၃/၁၁/၂၀၁၁ KRC ကုၣ်သ့မူဒါခိၣ်လဲၤထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဒီး အူပုၣ်ဒဲကဝီၤကုၣ်သ့ပုၤမၤတၢ်ဖိဒီး စံးကတိၤကုၣ်လိာ်သကိးဘၣ်ဃးတၢ်ကွၢ်ထွဲသမံသမိးကွီဒီးကုၣ်သ့အတၢ်အိၣ်သးလၢဒဲကဝီၤပူၤန့ၣ်လီၤ.
- ၈/၁၁/၂၀၁၁ KRC နဲၣ်ရှဲၣ် (၁) ဒီးပုၤဂ့ၢ်ဝီတီခိၣ်ရိၣ်မဲတၢ်(၂) လဲၤထီၣ်ဝဲ CAN တၢ်မၤလိဘၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအီၤလၢ TBBC , ဖဲမဲလးဒဲကဝီၤပူၤ, တၢ်မၤလိတဘျီအံၤတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤလၢတၢ်စံးကတိၤသကိးမ့ၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်န့ၢ်ဂံၢ်န့ၢ်ဘါဒီးတၢ်သ့ၣ်တၢ်ဖျးတၢ်ဒီးတၢ်လၣ်လၢတၢ်မၤအီၤသ့အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်သကိးတဘျီအံၤခၢၣ်စးလၢအဟဲထီၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ အူပုၣ်, မဲၢ်ရၢမိၢ်, မဲၢ်လးအူဒီးအံၤတူၢ်ထၣ် ဒဲကဝီၤခၢၣ်စးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၄/၁၁/၂၀၁၁ KRC နဲၣ်ရှဲၣ်(၁) ဒီးဂ့ၢ်ဝီခိၣ်(၂) တဖၣ်ထံၣ်လိာ်အိၣ်သကိးဒီး LAC< အူပုၣ်ဒဲကဝီၤကမံးတံၢ်, ဒီး DMLS လၢတၢ်စံးကတိၤသကိးဘၣ်ဃး DMLS ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်ယုၤဟးထီၣ်လၢတၢ်မၤအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

➤ ၁၅/၁၁/၂၀၁၁ KRC ထံမှလိာ်အိာ်သကိးဒီး KEAB , အိာ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ခိဟ့ၣ်နီၤလိာ်သးလာ်-

- (၁) တၢ်အိာ်သးခဲအံၤဘၣ်ထွဲတၢ်သူပယီၤကျိာ် မ့ၢ်လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကစီၣ်အါမးဘၣ် တၢ်ကွဲးအီၤလၢပယီၤကျိာ်ဒီး ကဲတၢ်ကိတၢ်ခဲလၢပုၤတၢ်တၢ်နၢ်ပၢ်ပယီၤကျိာ်အဂီၢ်, ဒီးဒုးသ့ၣ်ညါဆိစ့ၢ်ကိး KEAB လၢတၢ်ထံၣ်လိာ်အိာ်သကိးဆူညါတဘျီကဘၣ်ဝဲဝဲ လါယနူၤအါရံၤ ၁၇-၂၀ သီ ၂၀၁၂ ဝဲမဲၢ်လးဒဲကဝီၤန့ၣ်လီၤ.
- (၂) တၢ်ဘျၢသဲစးဂံၢ်ထံး(Constitution) ဒီးသနူ (Policy) တၢ်လီၤဆိအဂ့ၢ်.
- (၃) တၢ်ကမၤကွၢ် တၢ်ဖံးတၢ်ညၣ် ဘၣ်တၢ်ဆါအီၤလၢဒဲကဝီၤပူၤ, အယၢ်အိာ်တအိာ်, (ဒဲကဝီၤခိာ်- ပလးဘၣ်ဟံးမူဒါ)

➤ ၁၅-၁၇/၁၁/၂၀၁၁ KRC ခၢ်စးလဲၤထီၣ်ဝဲ“တၢ်ကွဲးတၢ်ဟံၣ်ဖျါဒီးတၢ်မၤနီၣ်မၤယါတၢ်မၤလိ”ဝဲ SMRU ဝဲၤဒီးမဲၢ်ဆိး

➤ ၂၁/၁၁/၂၀၁၁ KRC ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ, CMP ဒီးဂ့ၢ်ဝိပုၤတီခိာ်ရိာ်ခဲတၢ်လဲၤထီၣ်ဝဲ SGBV တၢ်အိာ်ဖိာ်ဝဲ KWO ဝဲၤဒီး, တၢ်အိာ်ဖိာ်တဘျီအံၤတၢ်စံးကတိၤကွၢ်ကဒါက့ၤဝဲ SGBV တၢ်ဖံးတၢ်မၤဒီးတၢ်ကိတၢ်ခဲလၢအိာ်ထီၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်အါၣ်လီၤဘၣ်သးတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ-

- (၁) တၢ်မၤလီၤတၢ်က့ၤ CPT လၢဒဲကဝီၤပူၤ, ဒဲဒဲကဝီၤအတၢ်လိာ်ဘၣ်လၢ တၢ်အါၣ်လီၤအီၤလီၤလါ ယူၤ ၄ သီ, လၢ CPT ဒီး SGBV တအါၣ်လီၤတူၢ်လိာ်ဝဲ
- (၂) လံာ်တၢ်ကစီၣ်က့ၤလၢ တၢ်နီၤဟ့ၣ်လီၤတဖၣ်မ့ၢ်လၢပယီၤကျိာ်အယီၤ, လၢခါဆူညါအဂီၢ်လၢတၢ်ကကွဲးစ့ၢ်ကိးလၢကညီကျိာ်
- (၃) KRC ကစံးကတိၤတဲနၢ်ပၢ်စ့ၢ်ကိး ဒဲကဝီၤဘၣ်ထွဲလၢအမ့ၢ်ဒီးတမ့ၢ်ဘၣ် CPT အမူအဒါ
- (၄) တၢ်ဘျၢလၢတၢ်ကွဲးထုးထီၣ်တဖၣ် ဖျါလၢအပုၣ်အယီၤတၢ်ဂ့ၢ်အံၤ တၢ်ကဘၣ်စံးကတိၤက့ၤအီၤဒဲအမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်ခိာ်တီတခါ

➤ ၂၂/၁၁/၂၀၁၁ KRC နဲၣ်ခွဲၣ်(၁),(၂) , CCSDPT ခၢ်စး, KnRC, UNHCR, IRC, CC တနီၤ, KWO ဒီး KnWO ထီၣ်သကိးဝဲတၢ်ပၤဆုၤဒဲကဝီၤကရူၢ်ကူၣ်လိာ်သကိးအမူး (Camp Management Working Group Workshop) ဝဲမ့ၢ်ယူၢ်ဒီးလၢတၢ်အိာ်သကိး တဘျီအံၤတၢ်စံးကတိၤသကိးဝဲ-

- (၁) KRC ,KnRC, ဒဲကဝီၤ LAC ဒီး UNHCR တဖၣ်ကမၤသကိးကျဲးစး ဒုးအိာ်ထီၣ် DMLS လံာ်နဲၣ်ကျဲးဝဲအဆိအချ့ကတၢ်, ဒီး
- (၂) တၢ်ဂ့ၢ်ခိာ်တီလၢ တၢ်ကဘၣ်စံးကတိၤသကိးဝဲခါဆူညါတဘျီတၢ်အိာ်ဖိာ်, ၂၀၁၂ ခံလါတဘျီတၢ်အိာ်ဖိာ်

- ၂၆/၁၁/၂၀၁၁ တၢ်သမံသမိးကရူၤဟဲထံၣ်လိာ်ဒီး KRC ဖဲ KRC ဝဲၤဒၢဒီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢ ဟ့ၣ်ဒိဟ့ၣ်နီၤ တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ-
 - KRC တၢ်ရဲလိာ်ဘၣ်ထွဲလၢ NGOs ဒီးကွီၣ်တဲၣ်ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ.
 - ပှၤဟဲသီတဖၣ်အတၢ်အိၣ်သးဒီး
 - ဒဲကဝီၤတၢ်ပၤတၢ်ဆှၢထီၣ်ရီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂၉/၁၁/၂၀၁၁ KRC ခၢၣ်စးထီၣ်ဝဲတၢ်ဆှၢကဒါက့ၤ(Repatriation) ကူၣ်လိာ်အမူး (Workshop) ဖဲ BPHWG, စးထီၣ်လၢနီၣ်ဝုဘၢၣ်၃၀-လၢဒံၣ်စ့ဘၢၣ် ၁ သီ, ဘၣ်တၢ်တိခိၣ်ရိၣ်မဲအီၤလၢ “တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲလီၢ်ခၢၣ်သး- ဘၣ်ထွဲဒီး UN, ပှၤအီးစၢ်လၢယိဖိ တဂၤ. တၢ်ဂ့ၢ်လၢတၢ်ဟ့ၣ်နီၤတဖၣ်
 - (၁) UN - တစံးကတိၤဘၣ်ထွဲ တၢ်ကဆှၢကဒါက့ၤပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲလၢ ကွီၣ်တဲၣ်- ကီၢ်ပယီၤကီၢ်ဆၢနီၣ်တဘျီဘၣ်.
 - (၂) တၢ်ဆှၢကဒါက့ၤပှၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲအံၤ တမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တမံၤလၢတၢ်ကမၤအီၤညီကဒၣ်ဖိ ဒ်အဘၣ်ထွဲဒီးထံၣ်ရူၤကီၢ်သဲးတၢ်ဂ့ၢ်ကီၢ်အသိးန့ၣ်ဘၣ်.
 - (၃) တၢ်ကဘၣ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သးစ့ၢ်ကီးလၢ ထံၣ်ရူၤကီၢ်သဲးတၢ်အိၣ်သးခဲအံၤန့ၣ် လၢတၢ်တတိၢ် သ့ၣ်ပၢ်သးပူၤဆီတလဲအသးသ့
 - (၄) တၢ်ဆှၢကဒါက့ၤအံၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဒိဘၣ်မနုၤသ့, ဒီးအလီၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးလၢ တၢ်က ဆိကမိၣ်ဃုၣ်စ့ၢ်ကီးတၢ်မၤအသးလၢအသီတဖၣ်ချူးဆၢချူးကတီၢ်